

Iz: BOŽO RAČIČ, SLOVENSKO ČIPKARSTVO S POSEBNIM OZIROM NA LOŠKO OBMOČJE Loški razgledi, 1968

Čipkarstvo v škofjeloškem območju

Iz Idrije se je začelo širiti čipkarstvo na vse strani, najprej v idrijsko okolico in proti Tolminu in po Primorskem, kasneje pa v škofjeloško območje proti Železnikom in Žirem. Žene so hodile ogledovat to delo k sosedom in tudi pričele čipkati. Nekatere so se klekljanja naučile dobro, druge zopet manj. Čipke so nosile na prodaj v Idrijo, ker ni bila organizirana prodaja čipk v škofjeloškem okolišu.

Ker se je pokazala potreba po šolanih čipkaricah, so slednjič odprli prvo čipkarsko šolo v Žireh 1. 1906, kjer je pričela s poukom strokovna učiteljica Leopoldina Pelhanova. Naslednje leto so odprli čipkarsko šolo v Železnikih s strokovno učiteljico Marijo Pivkovo, v Polhovem Gradcu s strokovno učiteljico Marijo Munihovo in 1. 1909 na Trati nad Škofjo Loko s strokovno učiteljico Marijo Revnovo. Vse učiteljice so bile Idrijčanke, ki so se šolale na Dunaju. Šole so bile podrejene centralnemu čipkarskemu tečaju na Dunaju. Te šole so postale središča in žarišča širjenja čipkarstva, ki se je kaj kmalu razširilo po vsem škofjeloškem ozemlju. V območju čipkarske šole v Železnikih so delale čipkarice v naslednjih vaseh: Selca, Studeno, Češnjica, Dolenja vas, Dražgoše, Podlonk, Bukovica, Zali log, Smoleva, Martinj vrh, Lenart, Luša, Javorje, Malenski vrh, Sorica, Jesenovec, Spodnje in Zgornje Danje, Torka, Ravne, Zabrdno, Rudno, Lajše, Nemilje, Jamnik, Prtovč, Škovine. Vseh čipkaric je bilo 958. V območju čipkarske šole v Žireh EO delale žene v naslednjih vaseh: Stara Oselica, Nova Oselica, Trata, Gorenja vas, Poljane, Lučine, Sentjošt, Podlipa, Rovte in Javorje. Tod se je zelo veliko klekljalo in takrat so ocenili, da je tam čez 2000 čipkaric. V Kamni gorici je bilo 40 čipkaric. Tudi v Skofji Loki so klekljale in v Stari Loki, Zmincu, Preski, v Medvodah, na Šentjoštu nad Kranjem, v Naklem in v Stražišču.

V škofjeloškem okolišu je bilo še precej neevidentiranih čipkaric in zato lahko ocenimo število čipkaric na 4000. Čipkarske šole so bile povezane s c. kr. drž. zavodom za žensko domačo obrt na Dunaju, kamor so tudi pošiljale izdelke učenk in čipkaric, ki so se izučile na omenjenih šolah. Čipke so postajale vse bolj kvalitetne, ker so jih izdelovale šolane čipkarice. Učiteljice so vzgajale čipkarski naraščaj z vso ljubeznijo in strokovnim znanjem. Imele so pa tudi bridke ure z nediscipliniranimi odraslimi čipkaricami, predvsem s tistimi, ki niso bile najboljše in so bili zato tudi izdelki slabši od ostalih. Med prvo svetovno vojno je bilo slovensko čipkarstvo precej prizadeto zaradi vojne same in zaradi pomanjkanja lanenega sukanca.